

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, чл. 78, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование във връзка с Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 4 за учебния план (обн. – ДВ, бр. 69 от 2022 г.) и в резултат на обществен преглед за актуализация на учебните програми за VI клас за придобиване на общообразователна подготовка

ИЗМЕНЯМ И ДОПЪЛВАМ:

Заповед № РД 09-300/17.03.2016 г., изменена и допълнена със Заповед № РД 09-3583/22.12.2020 г., както следва:

I. В Приложение № 14 към т. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата „Очаквани резултати от обучението в края на класа“ във втората колона към „Комуникативни компетентности“ думите „делова покана“ се заменя с „покана“.

2. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата „Учебно съдържание“:

а) във втората колона към 1. тема в първия очакван резултат думите „електронен носител“ се заменят с „дигитален текст“, а последният очакван резултат се изменя: Различава описание, разсъждение, повествование в научен текст“;

б) в третата колона към 1. тема понятието „аргумент“ се заличава;

в) 14. тема очакваните резултати към нея и понятието се изменят, както следва:

14. Обособени части в простото изречение	Разпознава обособени части в изречението. Познава синонимни варианти на обособените части; правилно и целесъобразно ги използва в речевата практика.	обособени части
--	---	-----------------

	Прилага пунктуационните правила при употреба на обособени части.	
--	--	--

3. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности към първата тема в първия очакван резултат думите „електронен носител“ се заменят с „дигитален текст“, а вторият очакван резултат се изменя: „Създава в устна и в писмена форма текст – отговор на научен въпрос, в определен обем и в съответствие с комуникативната цел, като спазва книжовните езикови правила.“

4. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности във втората тема думата „делова“ се заличава, а в последния очакван резултат към темата след думата „Спазва“ се добавя „изучените“.

5. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, под таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности се добавя „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет български език и литература в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план, като 50% от часовете са за *български език* и 50% – за *литература*.“

6. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ първите две изречения се заличават.

7. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в таблицата „Учебно съдържание“:

а) в първата колона към I. 3. тема се добавя „или „Насред полето седна Планината“ (Ем. Дикинсън)“, а във втора колона с очакваните резултати към I. 3. тема се добавя: „или Различава и тълкува в „Насред полето седна Планината“ преживявания, настроения, състояния, свързани с изображението на природата и осмислянето ѝ от човека. Различава в „Насред полето седна Планината“ словосъчетания, в които поне една от думите е употребена с пряко значение, а другата/другите – с преносно, и обяснява значението им за изграждането на смисъла на текста.“

б) в първата колона към III. 5. тема „Урок по география“ се заменя с „В училище“;

8. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, под таблицата „Учебно съдържание“ се добавя „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет български език и литература в VI клас е определеният годишен брой

часове в прилагания в училището рамков учебен план, като 50% от часовете са за български език и 50% – за литература.“

9. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ първите две изречения се заличават.

II. В Приложение № 15 към т. 15 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове - 119 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет английски език в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

III. В Приложение № 16 към т. 16 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой задължителни учебни часове за изучаване на предмета в VI клас - 119 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет френски език в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

IV. В Приложение № 17 към т. 17 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове: 119 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет немски език в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

V. В Приложение № 18 към т. 18 под таблицата „Учебно съдържание“ текстът „Хорариум по учебен план Годишен брой часове: 119 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет руски език в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

VI. В Приложение № 19 към т. 19 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в VI клас - 119 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет испански език в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

VII. В Приложение № 20 към т. 20 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой задължителни учебни часове за изучаване на предмета в VI клас - 119 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет италиански език в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

VIII. В Приложение № 21 към т. 21 се правят следните промени:

1. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ срещу тема „Пропорции“ в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ отпада очакван резултат „Разпознава графиката на правата пропорционалност“.

2. В частта от учебната програма след таблицата „Учебно съдържание“ текстът „Годишен брой учебни часове в шести клас – 153 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет математика в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

3. В частта от учебната програма „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ числото 55 се заменя с 50, числото 37 се изменя с 42.

IX. В Приложение № 23 към т. 23 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет история и цивилизации в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

X. В Приложение № 24 към т. 24 се правят следните промени:

1. В частта от учебната програма „Кратко представяне на учебната програма“ се правят следните изменения:

а) В изречението „Обучението по география и икономика в шести клас е насочено към продължаване формирането и развитието на географската култура чрез овладяването на базисни знания, умения и придобиването на ключови компетентности за заобикалящото пространство на регионално ниво чрез изучаване на избрани континенти и океани на планетата“ след „ключови компетентности“ се добавя „от учениците“.

б) От изречението „В този смисъл от тях не се изисква безцелно запаметяване на данни и факти, а опознаване на същността на географията като наука и на подходите и

средствата за намиране и използване на географското знание за личностна, професионална и социална реализация“ отпада изразът „В този смисъл“.

2. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението за постигане на общообразователна подготовка в края на класа“ в колона “Знания, умения и отношение“ се правят следните изменения:

а) От очакван резултат „Характеризира съвременната политическа карта, населението, стопанството в Южна и Северна Америка, Азия, Австралия, Океания и избрани страни (Бразилия, Аржентина, САЩ, Канада, Япония, Китай, Република Корея, Турция, страна от Близкия изток по избор, Австралийски съюз и Нова Зеландия)“ отпада „Република Корея“; „Близкия изток“ се заменя с „Арабския полуостров“.

б) От очакван резултат „Идентифицира и изразява мнение за географски проблем(и) на базата на подбрана географска информация“ се заличава „идентифицира и“.

3. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ се правят следните изменения:

а) В очакваните резултати към тема *География на континентите и страните. Южна Америка:*

аа) в очакван резултат „Характеризира климатичните пояси и планинската климатична област в Южна Америка по правило“ „по правило“ се заменя с „като определя: териториалния обхват на пояса/областта; фактори, които са водещи за формирането на пояса/областта; характеристиките на елементите на климатичния пояс/област (температура, вятър, валежи); значението на климатичния пояс/област за живота и трудовата дейност на хората.“

аб) очакван резултат „Характеризира природните зони и планинската природна област в Южна Америка“ след Южна Америка се допълва с „по съществени признаци – териториален обхват, релеф, климат, води, почви, растителност, животински свят, значение на природната зона/област за живота и трудовата дейност на хората.“

ав) в очакван резултат „Характеризира страните Бразилия и Аржентина по правило“ „по правило“ се заменя с „като определя географското положение и границите; характеризира природната среда, населението, държавното управление и стопанството; посочва на карта/ назовава столицата и главни градове.“

б) В очакваните резултати към тема *География на континентите и страните. Северна Америка:*

ба) в очакван резултат „Характеризира климатичните пояси и планинската климатична област в Северна Америка по правило“ „по правило“ се заменя с „като определя: териториалния обхват на пояса/областта; фактори, които са водещи за формирането на пояса/областта; характеристиките на елементите на климатичния пояс/област (температура, вятър, валежи); значението на климатичния пояс/област за живота и трудовата дейност на хората.“

бб) очакван резултат „Характеризира природните зони и планинската природна област в Северна Америка и ги представя чрез текст, постер, презентация“ след Северна Америка се допълва с „по съществени признаци – териториален обхват, релеф, климат, води, почви, растителност, животински свят, значение на природната зона/област за живота и трудовата дейност на хората.“

бв) в очакван резултат „Характеризира страните САЩ и Канада по правило“ „по правило“ се заменя с „като определя географското положение и границите; характеризира природната среда, населението, държавното управление и стопанството; посочва на карта/назовава столицата и главните градове.“

в) В очакваните резултати към тема *География на континентите и страните*.
Азия:

ва) в очакван резултат „Знае схемата на мусоните“ „схемата“ се заменя с „посоката“.

вб) очакван резултат „Характеризира климатичните пояси и области в Азия“ след Азия се допълва с „като определя териториалния обхват на пояса/областта; фактори, които са водещи за формирането на пояса/областта; характеристиките на елементите на климатичния пояс/областта (температура, вятър, валежи); значението на климатичния пояс за живота и трудовата дейност на хората.“

вв) очакван резултат „Характеризира природните зони и планинската природна област в Азия и ги представя чрез текст, постер, презентация“ след Азия се допълва с „по съществени признаци – териториален обхват, релеф, климат, води, почви, растителност, животински свят, значение на природната зона/област за живота и трудовата дейност на хората.“

вг) в очакван резултат „Характеризира страните Япония, Китай, Република Корея, Турция, както и страна от Близкия изток по избор“ отпада „Република Корея“; „Близкия изток“ се заменя с „Арабски полуостров“ и след „по избор“ се добавя „като определя географското положение и границите; характеризира природната среда, населението, държавното управление и стопанството; посочва на карта/назовава столицата и главните градове.“

г) В очакваните резултати към тема *География на континентите и страните. Австралия* очакван резултат „Характеризира Нова Зеландия“ след „Нова Зеландия“ се допълва „като определя географското положение и границите; характеризира природната среда, населението, държавното управление и стопанството; посочва на карта/назовава столицата и главните градове.“

4. От графа „Нови понятия“ отпадат „селитра“ и „Близък Изток“.

5. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет география и икономика в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

6. В таблицата „Препоръчителното процентно разпределение на задължителните учебни часове“ се променя, както следва: за практически дейности, упражнения – числото 16 се заменя с 18; за обобщение – числото 9 се заменя със 7.

7. В „Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет география и икономика“ се правят следните изменения:

а) текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в пети клас – 68 часа“ се заличава.

б) в изречението „По своя преценка учителят може съобразно интересите на учениците да въведе и отработи с тях и други единични понятия и факти, с които да представи по-пълна географска картина, без това да довежда до възпроизвеждането на определенията им“ „отработи с тях“ се заменя с „приложи“.

8. Отпадат „Методически насоки за характеристика на географски обекти“ и всичко, свързано с тази част.

9. В частта „Дейности за придобиване на ключовите компетентности, както и междупредметни връзки“ се правят следните промени:

а) в графа „Дейности“:

аа) от изречението „Четене на географска карта, сравняване и анализиране на хидрограма, стълбчеста и кръгова диаграма“ отпада „и кръгова“.

аб) от изречението „Сравняване, разпознаване, разграничаване, групиране, определяне на значението, характеризирание (вкл. по правило) на географски и стопански обекти, процеси и явления, обобщаване, даване на отговори, основани на доказателства“ отпада изразът „(вкл. по правило)“.

ав) отпада изречението „Работа с числен мащаб.“

аг) в изречението „Посочване на примери за търпимост и взаимно уважение между хората“ „посочване на“ се заменя с „дава“.

б) В графа „Междупредметни връзки“ отпадат изреченията, както следва: „Използва обикновена и десетична дроб“; „Конвекция“; „Зависимост на атмосферното налягане и налягането на течностите от височината и дълбочината.“

XI. В Приложение № 25 към т. 25 се правят следните промени:

1. В частта от учебната програма „Примерни теми за лабораторни и практически дейности“ се добавя: „Примерни теми за лабораторни работи и проектни дейности в част IV. Единство на природата: 1. Движение – интегриране на движение на тела от част „Физични явления“ с идеята за химични реакции и скорост на химичните реакции от част II „Вещества и техните свойства“ и с движение на вещества в организмите от част III. "Структура и жизнени процеси на организмите“.

2. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът: „Годишен брой часове за изучаване на предмета *човекът и природата* в VI клас – 85“ се заменя с текста: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет *човекът и природата* в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XII. В Приложение № 26 към т. 26 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в VI клас – 68 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет *музика* в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XIII. В Приложение № 27 към т. 27 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в VI клас – 68 часа“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет *изобразително изкуство* в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XIV. В Приложение № 28 към т. 28 под таблицата „Учебно съдържание се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет *технологии и предприемачество* в VI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XV. Отменям Приложение № 29 към т. 29

В останалата си част програмата остава непроменена.

Учебните програми започват да се прилагат от учебната 2024 – 2025 г. за учениците, които постъпват в VI клас, като до одобряване на нови учебници се използват съществуващите.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на ресорния заместник-министър на образованието и науката.

X

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ